

MESLEK VE YETENEK İLİŞKİSİ VELİ BROŞÜRÜ

AKKUŞ ANADOLU
LİSESİ
REHBERLİK SERVİSİ

İnsan yaşamı boyunca çeşitli seçimler yapar. Mesleğini, evini, eşini, arkadaşlarını vb. seçer. Meslek seçimi ise insanın yaptığı en önemli seçimlerden biridir. Çünkü insan mesleğini seçtiğinde bir bakıma gelecekteki yaşamını da seçmiş olacaktır. Meslek seçimi kararı; bir kişinin kiminle evleneceğini, dünya görüşünü, günlük yaşam biçimini ve alışkanlıklarını etkileme gücüne sahiptir



YETENEKLER

Yetenek; herhangi bir davranışı (bilgi, beceri) öğrenebilme gücüdür. Bu güç, doğuştan sahip olunan gizil gücün, çevre ile etkileşimi ve eğitim sonucu işlenmiş ve yeni öğrenmeler için hazır hale getirilmiş kısmıdır. Bu anlamda yetenek bir kimsenin belli bir yaşa kadar kapasitesini kullanarak geliştirdiği zihinsel, duyuşsal ya da psikomotor beceriler olup, daha sonra kişinin göreceği eğitimden ne ölçüde yararlanabileceği hakkında bulunulmasına yardımcı ipuçları sayılabilir. Yetenek, bir faaliyeti, işi kolayca yapmayı sağlayan özelliktir. Yetenekli olunan iş kolayca yapılır. Örneğin, sayısal yeteneği olan birey matematik problemlerini zorlanmadan çözebilir. Sözel yeteneği olan birinin hatipliği, görsel yeteneği olan birinin çizimi iyi olacaktır.

Meslek seçimi, bireyin kişiliğinin yansımasıdır. Bireyin meslek seçiminde isabetli olması kişilik özelliklerini çok iyi tanıyıp bu özellikleri gerektiren mesleklere yönelmesine bağlıdır. Bireylerin çok farklı kişilik özellikleri vardır. Atak, girişken, idealist, hayal gücü zengin, realist, mantıklı, alçak gönüllü, düzenli, kurallara bağlı, bağımsız hareket eden, içe kapanık vb. çok çeşitli kişilik özellikleri bulunur. Bireyin sayılan bu özelliklerinden hangilerine sahip olduğunu belirlemesi, seçimini bu doğrultuda yapması gerekir. İnsanlarla iletişimi iyi olan, İkna gücü yüksek, insanlarla devamlı ilişki halinde olan girişimci niteliklere sahip olan birey avukat, politikacı ya da pazarlamacı olabilir. Kurallara bağlı, düzenli, sorumlu, rasyonel niteliktekiler bankacılık, muhasebe, matematik gibi mesleki yönelmeleri isabetli olacaktır.

**Yetenek, bireyin bir işi yapabilme potansiyelidir.
Yeteneklerimizi doğuştan getiririz. Bir mesleği icra
edebilmek için o mesleğin gerektirdiği yeteneklerin bizde
olması gerekir.**

Meslek Seçiminde Dikkate Alınması Gereken Yetenekler

Soyut Düşünebilme : Bu sözcük, sayı veya şekillerle ifade edilen soyut kavramları öğrenebilme ve bunları kullanarak akıl yürütme gücü olarak tanımlanabilir. Bu yetenek, üniversite giriş sınavlarında sözel ve sayısal yetenek olarak ölçülür. Bu yeteneğe sahip kişilerin fizik, biyoloji ve sosyoloji gibi mesleklerde başarılı oldukları görülür.

Akıcı Bir Dille Yazabilme : Sözcükleri ustalıkla kullanabilme, zengin bir kelime dağarcığına ve çağrışım gücüne sahip olma şeklinde tanımlayabileceğimiz bu yetenek, dil-edebiyat programlarında başarı için gerekli olan ve yazarlarda gözlenen özel bir yetenektir.

Başkalarını Anlayabilme : İletişim sırasında karşıdaki insanın ne düşündüğünü, neler hissettiğini anlayabilme gücü olarak tanımlanan bu yetenek “eş duyum” (empati) olarak adlandırılmaktadır. Psikolojik yardım hizmetlerinde çalışan psikologların, psikolojik danışmanların, öğretmenlerin, hekim ve hemşirelerin, yöneticilerin bu yeteneğe sahip olmaları mesleklerinde başarılı olmalarını sağlayabilir.

Şekil İletişimini Görebilme : Şekilleri ayrıntıları ile algılayabilme, şekiller arasındaki benzerlikleri ve farkları görebilme gücünü yansıtan bu yetenek, teknik alanlarda ve plastik sanatlar alanında başarı için gereklidir.

Renk Algısı : Bu yetenek renkleri ve aralarındaki ince farkları algılayabilme gücünü anlatır. İç mimarlık dekorasyon gibi sanat dallarında, gıda üretimi gibi mesleklerde çalışanların renk körü olmamaları, renkleri iyi algılamaları gerekmektedir.

Uzay İlişkilerini Görebilme : Bu yetenek, cisimleri üç boyutlu görebilme, bir şeklin düzlem üzerinde veya bir cismin uzayda hareketini göz önünde canlandırabilme (Mesela, bir evin planına bakarak yapılmış hali) gücünü ifade eder. Tahmin edileceği gibi bu yetenek mimarlıkta, plastik sanatlarda, marangozluk ve terzilikte ve benzeri mesleklerde başarı için gereklidir.

Mekanik Yetenek : Uzay ilişkilerini görebilme, şekil ilişkileri yetenekleri ile ilişkili olan bu yetenek, bir makinenin işyerindeki ilkeyi kavrayabilme, makinenin parçaları arasındaki ilişkiyi görebilme, makine desenleri çizibilme veya makineyi geliştirici fikirler üretebilme gücünü ifade eder. Makine tamiri ve yapımı alanında çalışanlarda bu yeteneğin çok güçlü olması gerekir.

El - Parmak Becerisi : Elleri ve parmakları ustalıkla kullanabilme de özel bir yetenektir. Kuyumculuk, cerrahlık gibi küçük objelerle uğraşmayı gerektiren mesleklerde çalışanların bu yeteneklerinin gelişmiş olması çok önemlidir.

Göz - El İş Birliği : Düz bir çizgi çizibilme, bir hedefi uzaktan vurabilme gibi becerilerde ifadesini bulan bu yetenek, el - parmak becerisi gibi mimarlıkta, sanatta, kaynakçılıkta, marangozlukta ve cerrahi alanında başarı sağlanması için gereklidir.

Yapıcılık : Alışılmış olanın dışına çıkabilme, yeni ve değişik fikirler yöntemler ortaya koyabilme gücü olan yapıcılık, her türlü çalışma alanında kendini gösterebilir. Bu yeteneğe sahip kişi, bilim ve sanat çalışmalarında, teknik alanlarda, işletmecilikte yapıcı gücünü daha fazla ortaya koyma fırsatı bulabilir

Mesleklerin Özellikleri

- Mesleğe sahip olmak için gereken özellikler (yetenekler, ilgiler, kişilik özellikleri vb.)
- Mesleğin gerektirdiği eğitim (Mesleki ve teknik eğitim, sertifika ve yeterlilik eğitimleri, üniversite eğitimi, dil eğitimi vb.)
- Mesleğin çalışma ortamı (Çalışma yeri, saati) ve çalışma biçimi (gece-gündüz çalışma, nöbet tutma, evden uzun süreli ayrılma gerekliliği vb.)
- Mesleğe giriş koşulları (Mesleki yeterlilik sınavları)
- Meslekte ilerleme ve iş bulma olanakları
- Mesleğin olumlu ve olumsuz yönleri
- Kazanç durumu vb.



Meslek seçimi için çocuğunuz ilk olarak kendi özelliklerini ve yeteneklerini tanımalı. Sonrasında mesleğin gerektirdiği özellikleri araştırmalı ve bu ikisini birleştirerek bir meslek seçim değerlendirmesi yapmalıdır.